

אנשי מרכז

מאיר הכהן

בשהדור הוא שפל

בשהדור הוא שפל, בשמוסרו העצמי הוא נשחת, כשמשגי
הצדק והישר הטבעי אינם מפתחים בו כראוי, אין המחשבה
פועלת עליו לא לטובה ולא לרעה, או פועלת פעלה חלושה.
אבל כיון שהוא מתעלה, כיון שהוא מרגיש בקרבו אצילות
וצדינות, נטיה חזקה להשפיל ולהטיב והנראה פנימית בהרבה
נתיבות ודרכים של ארתות החיים אף על פי שאינם גמורים
ומשקללים, מכל מקום הרי הוא כבר צמא למחשבה והגיון,
ועם זה גם לרגש ישר שמן ורטיב, רענן וחי. אמנם במסבות
הקדומות, מצד התכונה שהלמוד התורני המוסרי והמעשי
היה מוגל להיות לבוש בה בימים שעברו, - באותם הימים,
בקללו עוד לא היה כללות הדור מכשר לדמות שהוא ראוי
לשאיפות גדולות, וכל תחלואיו המוסריים היו יכולים
להתבסס רק באיזו שפלות של תאוה מאיזה סוג שהיא. ועכשו
הכלל נתרום על חשבונם של האישים הפרטיים, שזוהו
בכלל מהלך התולדה האנושית ברפי תקופות ההסטוריה.
אנחנו מוצאים חכמים נעלים, גדולי רוח, בדורות הראשונים,
שאנו משתאים על גדלם ועו רוחם, אבל הכלל, הוא היה נתון
בשפל המצב, בין ברעת בין במוסר. אמת כי נעלה מכל המון
היה המון עמנו מצד הקרשה האלהית החופפת עליו, והיה
לנס. בדורות האחרונים התחילו הענקים להתמעט והכלל
הולך ומתעלה. בעמנו נתמעטו הבוירים, ולעמקתם נתמעטו
והקטנו הגאונים והצדיקים. בתקופה הנמקרה של עכשו
הדבר בולט למאד. וזאת העליה של הכלל החמוני הסבה גם
כיון ירידה, שהדור, שהוא מוצא את כל מה שהוא שומע ורואה
מהורים ומורים קטן מערכו, או מוסרם אינו לוקח את לכבו

מהו דור שפל?
מה קורה לו?
איך הדור מתחלה?

מה הכוונה?

ב) איזה מצב ימנה קורה
לפני האנושי?

איך הדור מתחיל להתרומם
אלה או ירידה?

מה המצב של
היבטחתי הדור?

מה ההשכלה של מצב זה?

ואינו משביר את צמאונו. גם אינו מטיל עליו שום אימה
ופחד, שכבר התעלה בתכונתו מלהיות מעמיד אפי לחיו
מפני בריחה מפחד איזה שהיה, בין מנחשי בין ציורי, בין
חמרי בין רוחני. הצרות והתלאות הנוראות עשוהו לנקשה
ועו, עד שכל בלהות ופחדים לא יזעזעוהו. הוא מכשר רק
להתרומם, ללכת בארח חיים ההולכת למעלה למשפיל (על
פי משלי טו, כד, אבל לא יוכל, גם אם ירצה, להיות כפוף
ושחות, נושא על ונטל, אשר לא יוכל למצא בתוכו רשם
של אור חיים לרעה ורגש; הוא לא יוכל לשוב מיראה, אבל
מאד מכשר הוא לשוב מאהבה שיראת הרוממות תתחבר
עמה. בפעל עוד לא הוציא שום דבר למעשהו דורנו הנרעש,
אבל בכח יש לו רב. דור כזה היוצא להורג בעו גפש בשביל
מטרות שהן נשגבות לפי דעו, וחלק רשום ממנו רק מצד
רגש הישר, הצדק והמדע שבקרבו, לא יוכל להיות שפל.
אפלו אם המטרות הן לגמרי מטעות, אבל רוחו הוא נשגב,
גדול ואריר.

דניאל / משפט - סכא - מה הענין של הפסקה

"סכום הרוח הכללי של התב בית

של האור והשכלול, נוכל להיות אומדים שהוא קצוב, כמו כל המקסימום של כוחות המציאות. אין דבר נאבד, ואין דבר מתוסף, הכל מתלבש ומתפשט. הקצבה של הרוח, של הנשמה הגדולה הכללית, היא שרויה בעולם בקצבתה. בימים הראשונים נגלתה בכל תוקפה בגדולים יחידים - דוקא מפני זה שלא מצאה מקום להתפשט בהמון. ההמון לא הוכשר לקלוט בקרבו את האור, את כח הרוחניות של השכל הגדול, של החפץ הכביר, של המרץ הנשגב, ונרחף כולו ביחידים, עושי היסטוריא. מפרק לפרק, מתקופה לתקופה, הולך ההמון ומתכשר לקבל אל תוכו את אוצר הרוח, ונעשו היחידים בינונים, וההמון יותר מתעלה. זהו סוד ההתפתחות שבאנושיות. על כן אין ההתפתחות מביאה בשום אופן להתגאות כי-אם על אוצרות הרוח שהבינוניות האנושית מצגת לפנינו, אבל אותם האוצרות שהגדלות מושיטה לנו, כל מה שהננו מתפתחים יותר נכרע לפניהם ברך".

מאמר הראוי
לרשימת הביניים
ע"פ 296